

Landbruks- og
matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Dato: 07.03.2016
Vår ref.:
Deres ref.: 15/219-

Høringsbrev – forslag til ny naturskadeforskrift – ref. 15/219-

Vi viser til e-post av 10.12.2015 hvor bl.a. Norsk Naturskadepool inviteres til å gi kommentarer til forslaget til ny naturskadeforskrift.

Norsk Naturskadepool (NNP) ser positivt på den nye naturskadeerstatningsloven, og mener at den har klare forbedringer sammenlignet med gjeldende lov. Vi har følgende synspunkter på forslaget til ny forskrift;

§ 4 Søknad (jf Høringsnotatets pkt. 2.1)

NNP mener at tre måneders meldingsfrist er for kort, og mener meldingsfristen bør være seks måneder. Naturskadeerstatningsordningene er generelt et ukjent område for publikum, og det kan heller ikke forventes at menigmann kjenner grensene for de to erstatningsordningene. Det kan derfor ta noe tid før man blir klar over hvilken ordning man skal henvende seg til etter en naturulykke, noe som bekreftes i at det hvert år kommer en rekke henvendelser som må henvises til Landbruksdirektoratet. Til sammenligning har en skadelidt 12 mnd frist på å melde sitt skadekrav til forsikring, dette i henhold til Forsikringsavtaleloven § 8.5

NNP antar uansett at Landbruksdirektoratet vil følge dagens praksis hvor direktoratet aksepterer en skade som meldt til rett tid dersom den er meldt til forsikringsselskapet innenfor dagens meldefrist. Dette gjelder selvfølgelig i tilfeller der skaden rammer begge ordningene.

§ 5 Dokumentasjon (jf Høringsnotatets pkt. 2.2)

Hva som er naturskade fremgår av naturskadeforsikringslovens § 1 og naturskadelovens § 4. Definisjonene slik de fremkommer i loven, vil generelt være ukjent for menigmann. NNP antar derfor at portalen som Landbruksdirektoratet skal utarbeide, vil inneholde opplysninger om hva som er naturskade, og konkret gi anvisninger om hvordan en skadelidt skal dokumentere de ulike naturskadeårsakene (storm, flom, skred o.s.v.).

§ 7 Frist for dokumentasjon (jf Høringsnotatets pkt. 2.4)

NNP mener at fristen bør være seks måneder – ikke tre måneder som foreslått av departementet. Det er riktignok åpnet for at Landbruksdirektoratet kan gi fristutsettelse når særlige grunner taler for det. En utvidelse av fristen for dokumentasjon vil redusere antall mulige fristutsettelser og gjøre denne delen av saksbehandlingen mer smidig. Jf kommentarene til § 4. I Forsikringsavtaleloven foreldes erstatning etter 3 år, jfr. § 8.6

§ 8 Takst

En takst er under enhver omstendighet kun veiledende. NNPs erfaring er at takster ofte er omdiskuterte. Det kan være diskusjon om de forutsetninger som taksten bygger på – for eksempel skadens omfang, reparasjonsmåte eller selve kalkulasjonen. NNP antar at de fleste forsikringsselskaper i Norge har tatt inn bestemmelser om skjønn i vilkårene. Skjønn kan være et godt alternativ der det er uenighet mellom skadelidte og den som skal erstatte skaden.

NNP mener derfor at det, ved uenighet mellom skadelidte og Landbruksdirektoratet, bør forskriftsfestes at skadelidte og Landbruksdirektoratet har anledning til å kreve skaden fastsatt ved skjønn. NNP viser i denne forbindelse til bransjeavtalen utarbeidet av Finans Norge slik den fremkommer i Rundskriv 17-2015 – se vedlegg (jf også Finansportalens artikler om skjønn: <https://www.finansportalen.no/andre-valg/artikler/om-forsikringsskjonn/>)

Muligheten for å kunne kreve skjønn vil være god konflikthåndtering og vil ikke minst være kostnadsbesparende ved at domstolene belastes med færre saker.

§ 20 Klagenemndas sammensetning og organisering (jf Høringsnotatets pkt. 5.2)

Klagenemnda kan komme til å behandle tvister som gjelder grensegangen mellom de to naturskadeerstatningsordningene. NNP mener det er uheldig at Landbruksdirektoratet, som er den ene parten i slike saker, er sekretariat for Klagenemnda. Denne sekretariatsfunksjonen innebærer at Landbruksdirektoratet har ansvaret for å forberede saker hvor direktoratet er den ene parten i saken.

Med vennlig hilsen
Terje Haug

Daglig leder

NR 17/2015

Dato: 04.10.2015

Til: Skadeforsikringsselskapene i Finans Norge
Kontaktperson i Finans Norge: Øyvind Flatner
Arkivref: 14-1568

Rundskriv fra Finans Norge til medlemsbedriftene omfatter hovedsakelig informasjon fra Finans Norges egne organer og informasjon vedrørende endret regelverk. Rundskrivet stiles til det fagmiljø som antas å ha mest nytte av informasjonen. Dessuten legges alle rundskriv fra Finans Norge ut på medlemsnett. Det forutsettes at mottaker hos medlemsselskapene foretar den nødvendige interne distribusjon.

Forsikringsskjønn – Ny opplysningspliktsforskrift samt veiledende kundeinformasjon, skjønnsdokumenter m.m.

Finans Norge sender med dette ut veiledende tekster og dokumenter i fm skjønn i forsikringssaker.

Bakgrunn

For noen år siden var det både politisk og mediamessig fokus på bruk av skjønn i forsikringssaker. Det gjaldt for det første kundenes mangelfulle informasjon og kunnskap om skjønn. For det andre ble det pekt på at dette kunne gi noe ubalanse mellom forsikringsselskap og kunde som parter når det gjaldt forutsetninger for bruk av skjønn (bl a kundens valg av sin skjønnsmann). Finansdepartementet fulgte opp med å be om en vurdering fra Finanstilsynet mht om skjønnsordningen burde opprettholdes. Finans Norge var godt involvert i den prosessen. Utfallet ble som vi nå ser at skjønnsinstituttet skulle opprettholdes, men av kundehensyn var det rom for forbedrende tiltak.

På den bakgrunn ble det nedsatt en bred arbeidsgruppe under Finanstilsynet. Rapport ble levert 30/11-2012. I tillegg til å drøfte skjønnsinstituttet bredt, kom den med bl a forslag til opplysningsforskrift, skjønnsmannsregister, forslag til veiledende informasjon, forslag til ulike veiledende dokumenter samt forslag om at dette skulle legges ut på Finansportalen i tillegg til å kunne brukes av forsikringsselskapene. Rapporten var på høring, forslagene fikk bred støtte og sentrale aktører ble av Justisdepartementet og Finansdepartementet bedt om å følge opp og konkretisere dette. Finansdepartementet ba Finans Norge om å lede dette arbeidet. Forbrukerrådet, NITO-Takst, Norges Takseringsforbund, forsikringsselskap og Finans Norge har deltatt i dette, og har oppnådd bred enighet. De utarbeidede

dokumentene har vært en konkretiserende direkte oppfølging av de forslag som fremkom i rapporten og representerer ikke noe nytt i forhold til det som fikk tilslutning i høringen. Finansdepartementet ønsket ikke at oppfølgingsarbeidet skulle omfatte forslaget om skjønnsmannsregister. Det ligger derfor (foreløpig?) ikke an til at et slikt register blir opprettet.

Ny forskrift om opplysningsplikt

I tillegg har Finanstilsynet fastsatt nye forskriftsbestemmelser om forsikringsselskaperes opplysningsplikt om forsikringsskjønn (§ 4a-1 og § 4a-2) i forskrift av 3. mai 2007 nr 469 om forsikringsselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring. Forskriften ble fastsatt 30/9-15. Den trer i kraft 1/1-2016, og er inntatt her:

Forskrift om endring av forskrift 3. mai 2007 nr. 469 om forsikringsselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring.

Hjemmel: Fastsatt av Finanstilsynet 30. september 2015 med hjemmel i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler § 2-3

!

I forskrift 3. mai 2007 nr. 469 om forsikringsselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5. Opplysningsplikt om forsikringsskjønn

§ 5-1. Opplysningsplikt om forsikringsskjønn

Er adgang til å kreve forsikringsskjønn ved forsikringsoppgjør inntatt i forsikringsavtalen, skal selskapet særskilt informere sikrede om adgangen til å velge forsikringsskjønn og gi nærmere informasjon om forsikringsskjønn.

Selskapets opplysningsplikt inntreffer når det er inntruffet en skade og anslått skadekostnad overstiger 3 ganger grunnbeløpet i folketrygden, eller i alle tilfeller, på forespørsel fra sikrede.

§ 5-2. Opplysningsplikt ved manglende adgang til forsikringsskjønn

Hvis selskapet ikke har inntatt adgangen til forsikringsskjønn ved forsikringsoppgjør i forsikringsavtalen, skal selskapet i forbindelse med tegningen av en forsikring og ved fornyelser opplyse om dette. Dette gjelder ikke forsikringsavtaler der det ikke er vanlig å avtale adgang til å kreve forsikringsskjønn.

Nåværende kapittel 5 blir nytt kapittel 6 og nåværende §§ 5-1 og 5-2 blir nye §§ 6-1 og 6-2.

//

Endringen trer i kraft 1. januar 2016.

Veiledende informasjon og dokumenter

Det er i oppfølgingsarbeidet som nevnt over, utarbeidet veiledende informasjonstekst og ulike veiledende dokumenter. Disse følger vedlagt og anbefales benyttet eller lagt til grunn for utformingen av de respektive skadeforsikringsselskaperes egne dokumenter.

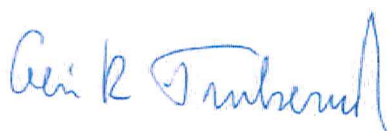
Materialet vil også bli formidlet av NITO-takst og Norges Takseringsforbund overfor sine medlemmer. I tillegg vil det bli lagt ut på Finansportalen. Slik både rapporten, høringen og arbeidsgruppen ser det, vil dette gi kundene bedre kunnskap om skjønnsordningen og hvordan den fungerer. Det vil gi grunnlag for en videreført og godt fungerende ordning.

Videre oppfølging

Forbrukerrådet, Finans Norge, Norges Takseringsforbund og NITO-Takst er enige om en videre oppfølging og observasjon mht hvordan dette fungerer. Det vises til vedlagte samarbeidsdokument om en hensiktsmessig dialog for å besørge dette.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Geir Trulserud

Direktør Prosessområde skadeforsikring

Vedlegg:

- 1) Veiledende tekster/dokumenter (informasjon, norm, vilkår, oppdragsbekreftelse, protokoll og rapport)
- 2) Samarbeidsdokument mellom NITO-Takst, Norges Takseringsforbund, Forbrukerrådet og Finans Norge om oppfølging

FORSIKRINGSSKJØNN

Forbrukerrådet, Finans Norge, NITO Takst og Norges Takseringsforbund har utarbeidet følgende veiledende dokumentasjon som anbefales lagt til grunn ifm forsikringsskjønn i en sak hvor en part er forbruker. Dokumentasjonen blir også lagt ut på Finansportalen.

Dette er en oppfølging av forslag i rapport av 30. november 2012 og høring 31. januar 2013. Dokumentutarbeidelsen er gjort etter anmodning fra Finansdepartementet 23. juni 2014 som oppfølging av rapport og høring. Rapporten inneholdt også et forslag om etablering av skjønnsmannsregister. Det forslaget har Finansdepartementet valgt å ikke følge opp. Derimot følges rapporten også opp med en forskrift fastsatt av Finansdepartementet om forsikringsselskapenes informasjonsplikt ifm forsikringsskjønn.

Som det fremgikk av rapporten og høringen, er siktemålet at forbruker skal ha bedre mulighet til å få kunnskap om hva skjønn er og dermed også få bedre forutsetninger for valg av skjønnsmann.

Skjønn kan benyttes ved flere typer forsikringsoppgjør, men brukes oftest ved bygningsskader. Dokumentene som er utarbeidet og ligger ved her, er derfor primært utformet med sikte på slike skader.

1 DOKUMENTOVERSIKT

- Informasjon om skjønn – primært for utleggelse på Finansportalen, eventuelt også på forsikringsselskapenes nettsider (pkt 2)
- Veiledende norm om skjønn (pkt 3)
- Standard vilkår – anbefalt lagt til grunn for Normvilkårene i Finansportalen og i selskapenes vilkår (pkt 4)
- Veiledende Oppdragsbekreftelse - ifm oppnevning av skjønnsmann (pkt 5)
- Veiledende Skjønnssettingsprotokoll – ifm oppstart av et skjønn (skjønnet settes) (pkt 6)
- Veiledende Skjønnsrapport – ifm sluttført skjønn (pkt 7)

Alle dokumentene er beregnet å bli gjort tilgjengelig for forbruker ved utleggelse på Finansportalen. De er også beregnet for bruk av forsikringsselskapene og takstmenn.

2 INFORMASJON OM FORSIKRINGSSKJØNN

Et forsikringsskjønn består i at partene (forsikringsselskapet og sikrede/skadelidte) ønsker en uavhengig verdivurdering av det skadede objekt i et skadeoppgjør. Det er ingen forutsetning at det foreligger uenighet mellom partene for at forsikringsskjønn kan kreves. Hver av partene oppnevner en skjønnsmann. Skjønnsmennene skal være nøytrale og ikke tale "sin" parts sak.

Skjønn kan kreves i oppgjør ved skader på de fleste typer forsikrede objekter som biler, innbo og løsøre, maskiner og ulike verdigjenstander, men de fleste tilfeller der det kreves skjønn gjelder bygningsskader. Adgangen til å kreve forsikringsskjønn er hjemlet i forsikringsavtalen, og ordningen har stor utbredelse. Vilkårene rundt skjønn er i stor grad sammenfallende i de ulike selskap. Bruk av skjønn kan være et egnet virkemiddel for partene for å sikre et kostnadseffektivt og raskt forsikringsoppgjør. Dette forutsetter kunnskap om ordningen.

Bruk av skjønn forutsetter ikke at selskapet allerede har innrømmet at skadetilfellet er dekket etter vilkårene.

Når benyttes skjønn

Eksempler på situasjoner hvor skjønn kan være hensiktsmessig er tilfeller hvor:

- utbedring/gjenoppføring ikke skjer og det er uenighet om verdivurderinger før skade
- det er uenighet rundt krav til tilfredsstillende utbedring
- det er uklart hva som fremstår som oppgradering ved utbedring/gjenoppføring
- det ikke finnes tilstrekkelig tilgang på håndverkere/entreprenører i området
- bruk av nøytrale skjønnsmenn fremstår egnet for å sikre et godt samarbeid mellom partene i skadeoppgjøret
- hele eller deler av erstatningen direkte skal utbetales til en panthaver
- det kan foreligge grunnlag for reduksjon/avslag i erstatningen ved brudd på sikkerhetsforskrifter, underforsikring, grov uaktsomhet eller svik som kan føre til redusert erstatning.
- det kan påløpe eller utløses latente påbud ved gjenoppføring, typisk strengere tekniske krav ved gjenoppføring av bygningen

Saksgangen ved skjønn

Et forsikringsskjønn starter med at en av partene i et skadeoppgjør krever skjønn. Som regel er det forsikringsselskapet som krever skjønn. Når en av partene krever skjønn har den andre part normalt 3 uker til å finne og oppnevne en skjønnsmann. Etter at partene har valgt en skjønnsmann hver blir det avholdt et skjønnssettingsmøte der alle involverte i skjønnet er til stede. I møtet får skjønnsmennene et mandat som nærmere beskriver hva oppdraget består i. I skjønnssettingsmøtet blir partene orientert om hva et skjønn innebærer i henhold til forsikringsvilkårene. Deretter drar de involverte på befaring for å se på det skadede objektet. I denne fasen er det viktig at sikrede, selskapet og skjønnsmennene har en god kommunikasjon slik at grunnlaget for skjønnsmennenes verdsetting blir korrekt.

Etter skønnssettingsmøtet går skønnsmennene i gang med å foreta selve skjønnnet. Dette består i å innhente relevante opplysninger om objektet, eksempelvis fra myndigheter og sakkyndige rapporter. Det er i denne fasen viktig at også sikrede fremlegger informasjon om det skadde objektet. Når fakta er innsamlet og behandlet vil skønnsmennene utarbeide en beskrivelse av det forsikrede objekt som er skadet. På bakgrunn av dette beregner skønnsmennene verdier på det skadde objektet. Verdsettelsen som skønnsmennene har foretatt presenteres så for partene i en skønnsrapport. Denne rapporten inneholder ikke detaljkalkyler, men gir svar på hovedposter som gjenoppføringspris, omsetningsverdi før skaden, merkostnader for offentlige påbud. I et skjønn er detaljkalkylene skønnsinterne, og er unntatt fra partenes innsyn.

Et forsikringsskjønn er bindende i den forstand at partene ikke kan kreve et skjønn satt til side om de er uenig i verdsettelsene. Dersom det kan påvises feil som er begått under skjønnnet kan dette bli endret. Dette kan være rene saksbehandlingsfeil, men det mest aktuelle antas å være der skønnsmennene har lagt til grunn feil forutsetninger i verdsettelsen. Det er derfor viktig at skønnsrapportens beskrivelse, som skønnsmennene skal gi av det skadde objekt, er utførlig og nøyaktig. Andre former for feil kan være at skønnsmennene har lagt til grunn en feil forståelse av forsikringsvilkårene. Det er sjelden det gjøres feil som gjør et skjønn ugyldig. Dersom nye forhold eventuelt oppstår kan tilleggsskjønn avholdes.

Det er etablert veiledende normer for gjennomføring av skjønn, standarddokumenter for oppdragsbekreftelse, habilitetserklæring for skønnsmenn og utforming av mandat. Dette for å sikre tillit til ordningen og sikre en kvalitativ gjennomføring.

Valg av skønnsmann

Mange takstmenn takserer skader som følge av brann, vann, naturskader på eiendom og løsøre. De innehar fagkunnskap om konstruksjoner, priser, verdisetting og relevante forsikringsvilkår som gjelder ved gjennomføring av skjønn. Dette gjelder også kunnskap om relevante byggeregler og forskrifter gjennom ulike tidsepoker, samt grunnleggende forståelse av annet relevant lovverk som eksempelvis forsikringsavtaleloven og naturskadeforsikringsloven.

Skønnsmannen skal ikke ivareta noen av partenes særinteresser i skadeoppgjøret. Man bruker begrepet "oppnevnt av", og dette er bevisst for å tydeliggjøre at partene oppnevner hver sin skønnsmann. Skønnsmannen er ikke engasjert for å ivareta sin "egen" parts interesser.

Dermed oppstår spørsmålet om hvilke krav som stilles til en god skønnsmann, slik at de grunnleggende prinsippene i et forsikringsskjønn ivaretas. Erfaring fra forsikringsskjønn viser at det ikke alltid er enkelt å finne egnet skønnsmann, fordi man ikke kjenner bransjen og fordi det er relativt få erfarne skønnsmenn. Dette gjelder særlig når man kommer utenfor storbyregionene.

Forhold det bør legges vekt på ved valg av skønnsmenn er:

- Uavhengighet/habilitet
- Sakkyndighet/kompetanse

– Etikk/tillit

I det følgende redegjøres det nærmere for hva disse tre faktorene innebærer.

Hvordan velger du som forbruker din skjønnsmann

Når det settes skjønn velger/oppnevner både forsikringstaker og forsikringsselskap en frittstående skjønnsmann hver. Det står i vilkårene for forsikringen at skjønnsmennene skal være sakkyndige og uhildet.

I dette ligger at de skal ha de nødvendige kunnskaper og kvalifikasjoner for å kunne utføre oppdraget og at de ikke skal ha bindinger til noen av partene (som for eksempel nært slektskap/vennskap, arbeidsforhold eller økonomiske bindinger).

Med sakkyndighet forstås at skjønnsmannen skal være i stand til å kunne foreta og besvare tekniske og økonomiske vurderinger og verdsettelse skjønnnet gjelder. Skjønnsmennene må ha inngående kunnskap om kalkulasjon for ny-prisberegning, forstå og kunne beregne gjenoppføringspris av både forsikret og ny bygning, fastsette gjenverdier, husleietap, normal reparasjons/gjenoppføringstid m.m. I tillegg bør skjønnsmannen ha erfaring fra sammenlignbare skjønn.

Habilitet er knyttet opp til at skjønnsmennene skal avgi sine verdsettelse basert på sin personlige integritet. Skjønnsmennene må ikke være i slekt eller nært vennsforhold til noen av partene, eller ha personlig og/eller økonomisk interesse i skadens størrelse. Ellers stilles samme krav til skjønnsmennenes habilitet som en dommer i sivile saker (jf domstolovens §§ 106 og 108).

Når forsikringstaker skal finne en skjønnsmann er det hensiktsmessig å vite at det er to større takstorganisasjoner i Norge. Begge disse har internettsider hvor det er mulig å finne frem til aktuelle takstmenn med skjønnserfaring. Disse to er Norges Takseringsforbund på ntf.no/ og NITO Takst på nito.no/takst

Det er ikke noe krav at skjønnsmannen du velger er medlem av en av disse organisasjonene, men det kan være greit å kontakte disse dersom man ikke kjenner til andre aktuelle skjønnsmenn som kan ta oppdraget.

Uavhengighet/habilitet

Skjønnsmennene som oppnevnes av partene skal være uavhengige og habile. Uavhengighet innebærer at skjønnsmannen ikke har noen bindinger til partene som kan påvirke hans arbeid i gjennomføring av skjønnnet. Skjønnsmannen skal ikke ha forutinntatte meninger eller kjennskap til skjønnsobjektet, og er forpliktet til å gjennomføre skjønnnet i henhold til skjønnsmandat.

Forhold rundt uavhengighet og habilitet må klarlegges senest under skjønnsettingen, slik at det ikke skapes tvil om skjønnsmannens uavhengighet eller habilitet. Reglene om habilitet i domstolsloven §§ 106 og 108 er her retningsgivende. Skjønnsmennene er ikke partsrepresentanter, men partsoppnevnte. Kravene til objektivitet innebærer at de i

prinsippet skal kunne "bytte" plass/rolle ved skjønnnet, men likevel komme til samme resultat.

Grunner til inhabilitet hos skjønnsmann kan være hvor:

- han selv er part i saken
- han er i slektsforhold, rett opp- og nedstigende linjer
- det er nær slekt eller svogerskap
- han er eller har vært gift med noen i ovennevnte punkt
- han styrer eller er medlem av styret for et selskap med interesse i saken
- han har handlet i saken for en av partene
- har økonomisk interesse i skjønnresultatet
- nært vennskap

Det er vanlig å spørre om størrelsen på skjønnsmannens inntekt som årlig kommer fra forsikringsselskapet/partene. Dette er viktig for å avdekke om denne skulle være av en slik størrelse at det kan stilles spørsmål om uavhengigheten. Det er nødvendig at disse opplysninger gis så tidlig som mulig, og senest ved setting av skjønnnet.

Ingen av skjønnsmennene kan (i denne saken) verken før, under eller etter skjønnnet påta seg oppdrag for noen av partene. Gjør de det blir de inhabile ved et eventuelt tilleggsskjønn.

Det skal protokollføres at ingen av partene har innsigelser til de oppnevnte skjønnsmenn.

Sakkyndighet/kompetanse

Kompetanse er resultatet av kunnskap og erfaring. De som oppnevnes som skjønnsmenn bør fortrinnsvis være takstmenn som har erfaring med skadeskjønn.

En skjønnsmann plikter å avgi sitt skjønn ut ifra forsikringsvilkår og mandatet. Det er således en forutsetning at skjønnsmennene har generelt god vilkårsforståelse, og har spesiell innsikt i vilkårene som omhandler skjønn.

Etikk/tillit

Gjennomføring av et forsikringsskjønn er i stor grad basert på tillit. Ikke bare til at skjønnsmennene er dyktige til å vurdere skader, men også at de er skikket til å ivareta de forpliktelser som ligger i skjønnsetningene og forsikringsvilkårene.

Når en skjønnsmann oppnevnes og erklærer seg både sakkyndig og habil, så forplikter vedkommende seg til å fratre i andre forhold som måtte oppstå i saken når skjønnnet er avsluttet og oversendt til partene. Et praktisk eksempel på dette er at skjønnsmannen før skjønnnet har inngått avtale/på tatt seg en rolle etter at skjønnnet er ferdig. Dette er forhold som kan påvirke en skjønnsmanns habilitet ved skjønnnet.

Kostnader ved gjennomføring av forsikringsskjønn

Partene forutsettes i utgangspunktet å bære kostnadene for den skjønnsmannen parten har valgt. Andre kostnader, herunder kostnader ved oppmannsskjønn, deles på partene med en halvdel hver.

Krever selskapet skjønn i erstatningsoppgjør for forsikringer tilknyttet forbruker skal selskapet dog tilby å dekke sikredes kostnader ved skjønnnet.

3 VEILEDENDE NORM OM FORSIKRINGSSKJØNN

Art. 1

Adgang til forsikringsskjønn

Alle forbrukerforsikringer for tingskader (gjelder bygning, innbo, løsøre) bør ha vilkår som gir rett til å kreve forsikringsskjønn ved en skade.

Med forbruker menes en fysisk person når forsikringsavtalens formål for denne ikke hovedsakelig er knyttet til næringsvirksomhet.

Art. 2

Standardvilkår

Det er utarbeidet veiledende standardvilkår om forsikringsskjønn som anbefales benyttet i de vilkår hvor skjønn inngår. Dersom et forsikringsselskap skulle velge å ikke benytte disse, anbefales det at selskapet informerer uttrykkelig om dette.

Art. 3

Selskapenes informasjonsplikt

Selskapet forutsettes å gi informasjon til sikrede om adgangen til å velge forsikringsskjønn i henhold til forskrift om informasjonsplikt.

Selskapet bør også gi informasjon til kunden om at nærmere informasjon om skjønnsordningen ligger på Finansportalen.

Art. 4

Informasjon på Finansportalen

Forbrukere bør – på Finansportalen - gis informasjon om hva skjønn er, og om alle trinn i et forsikringsskjønn. Informasjonen bør fremtre systematisk / kronologisk slik at sikrede enkelt kan finne informasjon om forsikringsskjønn i den aktuelle fasen som skjønnet befinner seg i. Informasjonen bør være utfyllende og forståelig for en forbruker / sikret uten forkunnskaper om forsikringsskjønn.

Informasjonen bør også inneholde ulike utarbeidede standarddokumenter som anbefales benyttet ved skjønn.

Innholdet av informasjonen bør utarbeides av representanter fra forsikringsselskapenes organisasjoner, takstmennenes organisasjoner og Forbrukerrådet / Finansportalen.

Art. 5

Fordeling av kostnader ved skjønn

Partene forutsettes i utgangspunktet å bære kostnadene for den skjønnsmannen parten har valgt. Andre kostnader, herunder kostnader ved oppmannsskjønn, deles på partene med en halvdel hver.

Krever selskapet skjønn i erstatningsoppgjør for forsikringer tilknyttet forbruker skal selskapet dog tilby å dekke sikredes kostnader ved skjønnet.

Art. 6

Frist for å velge skjønnsmann

Etter at en av partene har krevet skjønn skal partene så fort som mulig, og senest innen tre uker, opplyse om sitt valg av sin skjønnsmann.

Art. 7

Skjønnsmann oppnevnt av tingretten

Unnlater en av partene å opplyse om sitt valg av skjønnsmann skal tingretten, i den rettskrets hvor skjønnet foretas, oppnevne skjønnsmann på vegne av parten.

Art. 8

Valg av skjønnsmenn

Forsikringsselskapet skal ikke påvirke sikredes valg av skjønnsmann. Selskapet anbefales å vise sikrede til Finansportalen med sikte på å få nærmere informasjon om dette. Dersom sikrede ønsker råd og informasjon om dette fra forsikringsselskapet, bør dette dog imøtekommes.

Art. 9

Register med skjønnsmenn for bygningsskadeskjønn

Det bør på sikt søkes å opprette et register med skjønnsmenn for bygningsskadeskjønn. Det bør da tilstrebes at registeret inneholder faglig godt kvalifiserte skjønnsmenn. Registrering av en skjønnsmann bør ikke være betinget av medlemskap i en takstorganisasjon eller annen organisasjon.

Art. 10

Habilitetskrav for skjønnsmenn

Lov om domstolene §§ 106 og 108 gjelder for skjønnsmenn så langt det passer.

En skjønnsmann kan ikke før, under eller etter skjønnet involvere seg i saken utover skjønnsoppdraget.

Skjønnsmennene bør ha en plikt til å opplyse om (gi anslag over) all omsetning/inntekt de har hatt for partene i prosent av bruttoomsetning siste to år.

Art. 11

Oppdragsavtale og skjønnsettingsprotokoll med standardmandat

Det bør utformes en veiledende oppdragsavtale og standard skjønnsettingsprotokoll med mandat som bør benyttes ved forsikringsskjønn.

Art. 12

Skjønnssettingsmøte

Det bør avholdes et møte der partene og skjønsmennene kommer sammen før skjønsmennene starter verdivurderingen (skjønnssettingsmøte). I møtet bør det føres en skjønnssettingsprotokoll der det nedtegnes sentrale punkter fra møtet.

Møtet ledes av en administrator. Administrator bør ha god kjennskap til forsikringsskjønn og de aktuelle forsikringsvilkår. Administrator oppnevnes etter enighet mellom partene.

Art. 13

Oversendelse av opplysninger og dokumentasjon til skjønnsmennene

Opplysninger og dokumentasjon som vedrører skjønnsmennenes verdivurdering skal uoppfordret sendes partene og begge skjønnsmennene. Alle opplysninger skal gis skriftlig.

Art. 14

Skjønnssrapport

Skjønnsmennenes verdivurdering presenteres for partene i en skjønnssrapport.

Art. 15

Skjønnssinterne vurderinger

Skjønnsmennenes verdivurderinger av de enkelte poster i underliggende kalkyle for skjønnssrapporten er skjønnssinterne vurderinger som det ikke kan kreves innsyn i.

Art. 16

Beskrivelse av forutsetningene for verdivurderingen

Skjønnsmennene skal i skjønnssrapporten utførlig beskrive hvilke forutsetninger som er lagt til grunn for verdivurderingen.

Art. 17

Oppmann

Skjønnsmennene skal velge en oppmann som skal innkalles hvis ikke skjønnsmennene blir enige om verdivurderingen.

Oppmannen skal foreta en selvstendig verdivurdering. Oppmannens skjønn skal legges til grunn i erstatningsoppgjøret hvis oppmannskjønnnet ligger innenfor spennet av skjønnsmennenes verdivurdering. Hvis oppmannens vurdering ligger lavere eller høyere enn henholdsvis det laveste og høyeste vurderingen fra skjønnsmennene skal verdivurderinger fra den skjønnsmannen som ligger nærmeste oppmannens legges til grunn i erstatningsoppgjøret.

Art. 18

Angripelse av forsikringsskjønn

Partene kan kreve hele eller deler av skjønnnet satt til side der verdivurderingen er basert på feil forutsetninger eller der det har skjedd andre feil i skjønnsprosessen. Et forsikringsskjønn kan ikke settes til side ved uenighet om verdiene i de skjønnssinterne vurderingene.

Ved skjønnets avslutning bør det avholdes et møte der partene og skjønnsmennene er til stede.

Ved skjønnets avslutning bør sikrede få informasjon om muligheten til å angripe skjønnnet.

4 VEILEDENE STANDARD VILKÅR OM FORSIKRINGSSKJØNN

Er det adgang til å kreve skjønn ifølge forsikringsavtalen gjelder følgende bestemmelser:

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Lov om domstolene §§ 106 og 108 gjelder for skjønnsmenn så langt det passer.

Hver av partene velger en skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han/hun velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting, ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene parten skriftlig underrettet den andre om sitt valg av skjønnsmann, plikter denne innen tre uker etter han/hun har mottatt underretningen å gi meddelelse om sitt valg av skjønnsmann.

For skjønnet velger de to skjønnsmennene en oppmann. Hvis noen av partene forlanger det skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune der forsikringstilfellet er inntruffet.

Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på partens vegne av tingretten i den rettskrets der skjønnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene skal innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser for å være nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene. De to skjønnsmennene foretar verdsetting og besvarer spørsmålene ved avbruddstap uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punktene som skjønnsmennene er uenige om.

Blir oppmannen tilkalt beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatningen skal likevel ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmennenes verdsettelse vil medføre.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmann og andre omkostninger ved skjønnet bæres av partene med en halvdel hver. Der forsikringsselskapet krever skjønn og sikrede er forbruker skal forsikringsselskapet tilby å dekke alle kostnadene ved skjønnet. Med forbruker menes en fysisk person når forsikringsavtalens formål for denne ikke hovedsakelig er knyttet til næringsvirksomhet.

Skjønnets verdsetting er bindende for begge parter.

5 VEILEDENE OPPDRAGSBEKREFTELSE OG HABILITETSERKLÆRING

OPPDRAGSBEKREFTELSE OG HABILITETSERKLÆRING FORSIKRINGSSKJØNN					
Generelt Denne oppdragsbekreftelsen benyttes ved oppnevningen av skjønnsmenn, og bekrefter at skjønnsmennene er habile. Oppdragsbekreftelsen skal undertegnes av hver av partene før skjønnnet formelt settes. Hver av partene oppnevner en skjønnsmann, og det må signeres en egen oppdragsbekreftelse for hver av partene.					
Part i skjønnnet					
Navn	Adresse	Postnr	Sted	Telefon	e-post
Evt. tilleggsopplysninger/funksjon					
Oppnevnt skjønnsmann					
Navn	Adresse	Postnr	Sted	Telefon	e-post
Evt. tilleggsopplysninger					
Skjønnssubjekt					
Type	Adresse	Postnr	Sted	Matrikkel nr	
Evt. tilleggsopplysninger					
Forsikringsselskap	Polisenr	Skadenr	Vilkår		
Evt. tilleggsopplysninger					
Erklæring fra skjønnsmann					
Skjønnsmannens utdannelse og bakgrunn					
Skjønnsmannens faglige kompetanse/erfaring					
Prisbetingelser	Timepris (inkl. mva)	Fastpris (inkl. mva)	Evt. betales av	Kommentarer	
Andre spesielle forhold knyttet til skjønnsmannens erklæring (det skal særlig opplyses om eventuell inntekt fra partene)					
☐ Jeg bekrefter at habilitetserklæringen blir sendt til begge parter.					
Underskrifter, dato					
Part i skjønnnet			Oppnevnt skjønnsmann		
Sted/dato:			Sted/dato:		
Underskrift part			Underskrift skjønnsmann		
Evt. vedlegg:					

6 VEILEDENE SKJØNNSSETTINGSPROTOKOLL

Den ... kl ... ble det satt forsikringsskadeskjønn over skadet bygning med adresse
.....Gnr:/Bnr: / i kommune, tilhørende

1 Skadenummer:

Tilstede:

Forsikringstaker/part:

Skjønnsmenn:

Fra forsikringsselskap.....

Forsikringsforhold:

Bygningen er forsikret i under forsikringsnummer Som forsikringstaker er
oppgitt

For forsikringen gjelder(selskapet) Forsikringsvilkår
..... av for denne aktuelle skadesak.

Skaden oppstod som følge av den.....(dato)

Skjønnnet:

Partene møter ved skjønnnet representert ved:

-
-forforsikring, selskapet, i henhold til stillingsfullmakt.

Skjønnsforhandlingene administreres av Partene og skjønnsmennene har
ingen innvendinger mot denne ordningen.

Som skjønnsmenn møtte:

NN, - oppnevnt av sikrede/kunde/part

XX, - oppnevnt av selskapet

Om skjønnsmennenes **habilitet** ble det opplyst følgende:

NN:

Utdannelse:

Praksis:

Habilitet i forhold til partene: % av NNs omsetning kommer fra oppdrag for selskapet.

Ingen familiære forhold til noen av partene.

XX:

Utdannelse:

Praksis:

Habilitet i forhold til partene: % av XXs omsetning kommer fra oppdrag for selskapet.

Ingen familiære forhold til noen av partene.

Skjønnsmennene har fremlagt sine habilitetserklæringer. Disse er vedlagt protokollen.

På grunnlag av dette hadde ingen av partene innvendinger mot skjønnsmennenes habilitet.

Dato..... Sted.....

Underskrift part A:

Underskrift skjønnsmann oppnevnt av A:

Underskrift part B:

Underskrift skjønnsmann oppnevnt av B:

7 VEILEDENDE SKJØNNSRAPPORT

Skadested:

Skadenummer:

Forsikringstaker:

Forsikringsselskap:

Skadebehandler:

Skjønnsmenn:

1 FORSIKRINGSSKADESKJØNN

Skadedato:

Skjønnnet gjelder fastsettelse av verdier og skade etter

EIENDOMSBESKRIVELSE

Eiendommen, gnr bnr i (kommune) er beliggende i (gate/veiadresse + postnummer og sted).

Adkomst til eiendommen: (beskriv)

som er (privat/offentlig).

Tilstanden på veien: (dekke av grus/asfalt/annet). Kjørbarhet (beskriv). Begrensinger vedrørende adkomstveien (kjørbar/ikke kjørbar/annet)

Utomhusområdet er (opparbeidet/beplantet/naturtomt/annet).

Installasjoner på tomten: (støttemur/trapper i terrenget/terrasseringer/gjerde/opparbeidede bed/annet).

GENERELL OMTALE AV SKADET BYGNING.

(nedenstående gjentas for hver bygning)

Bygningen på eiendommen:

Type bygning (beskriv) oppført i (antall etasjer). (Hvis flere etasjer, beskriv adkomst til de forskjellige etasjene (innvendig/utvendig))

Byggeår:

Modernisert/rehabilitert/oppgradert: (beskriv hva og når)

Tilbygg: (beskriv)-

Med de beskrevne utbedringer og ombygginger framsto bygningen på skadedagen som en tidsmessig/ikke tidsmessig boligeiendom som tilfredsstiller/ikke tilfredsstiller dagens krav til boligkomfort og bokvalitet.

Bygningsmessig standard: (nedenstående gjentas for hver bygning)

Bygningen har (lav/middels/høy) standard ut fra dagens normer.

Unntak herfra: (beskriv)

Kort beskrivelse av konstruksjon på bygning (A)

Kort beskrivelse av konstruksjon på bygning (B).

Utvendig kledd med (beskriv)

Takform (beskriv) tekket med (beskriv).

Evt. oppløft og arker (beskriv).

Vinduer og dører: utførelse (beskriv). Status (beskriv)

Elanlegget: (beskriv). Anlegget tilfredsstiller/tilfredsstiller ikke dagens krav til el-installasjoner.

Sanitærutstyret var tidsmessig/ikke tidsmessig og hvit/farget utførelse.

Varmtvannsbereder (beskriv) pål. Produksjonsår (beskriv).

Bygningens generelle vedlikeholdsmessige tilstand: (nedenstående gjentas for hver bygning)

Bygningen framsto som alminnelig godt/mindre bra/dårlig vedlikeholdt.

Spesielt bemerkes: (beskriv)

Disponeringen av bygningen: (nedenstående gjentas for hver bygning)

Bygningen var innredet med (beskriv) stk. boenhet/-er. Den/disse benytter alle plan/annet (beskriv). Under deler av bygningen var det krypkjeller.

Bygningens innhold og arealer: (nedenstående gjentas for hver bygning)

Plan	Disponert til (dagens bruk)

Plan	BTA m ²	BRA m ²	P-ROM m ²	S-ROM m ²

Arealberegning i henhold til NS 3940:2012 og Takstbransjens retningslinjer for arealmåling 2015.

Etasjehøyder:

Plan	h i m

KONSTRUKSJONER / MATERIALER. BESKRIVELSE AV SKADET BYGNING
(nedenstående gjentas for hver bygning)

Bygningstype	:	
Byggeår	:	
Arealer	:	
Tilstand/ Standard	:	
Fundamentering	:	
Grunnmur	:	
Gulv på grunnen	:	
Yttervegger	:	
Innvendige vegger	:	
Etasjeskiller	:	
Yttertak	:	
Pipe/peis/ovner	:	
Innvendige overflate-behandlinger	:	Himlinger: Vegger: Gulv:
Vinduer	:	
Dører	:	
Trapper	:	
Innredninger	:	
Oppvarming	:	
El.opplegg	:	
Sanitærutstyr	:	
Ventilasjon	:	
Diverse	:	

Skaden i store trekk:

Skaden på bygningen/-ene: (Beskriv).

Skade på hage/utomhusanlegg: (Beskriv).

Gjenverdiene: (Beskriv).

I skadebeløpet er det ikke medregnet utgifter til riving, rydding, bortkjøring samt deponering på godkjent fyllplass. Kostnader med dette er oppgitt som eget beløp under etterfølgende verdiansettelser.

Videre er medregnet alle entreprenørsidens utgifter til rigg, drift og alle relevante byggeplassutgifter i henhold til Norsk Standard NS3419, samt gjeldende avtaleregler mellom byggherre og entreprenør.

Det er medregnet utgifter til rekonstruksjon/arkitekt, byggeteknisk- og elektroteknisk rådgiving, byggherrens administrasjon og offentlige avgifter/gebyrer.

I forbindelse med riving og gjenoppføring må påregnes skade på veg til eiendommen i tillegg til selve bygningsskaden. Istandsetting av denne er ikke medregnet og blir å vurdere etter gjenoppføring.

Skadedagens prisnivå er lagt til grunn ved beregningene.

Det er tatt hensyn til årstiden og arbeidsmarkedssituasjonen.

VERDIANSETTELSE

Alt. : Bygningens gjenoppføringspris:

Skade:

Alt. : Som alt 1, men med fradrag for del/komponent
som står foran utskifting eller riving:
Bygningens gjenoppføringspris:

Skade:

Alt. : Bygningens omsetningsverdi:

Før skade:

Alt. : Utgifter til riving, rydding og bortkjøring og
deponiavgift av verdiløse bygningsrester utover
skadebeløpene :

Alt. : Markedsleie pr. måned, avgiftsfritt:

Alt. : Normal gjenoppføringstid regnet fra
skadedato:

Avhjemling av skjønn: måneder.

Kommunal saksbehandlingstid: måneder.

Byggetid: måneder.

Alt. : Påbud, ikke medregnet i skadebeløp:
Kjente påbud omfatter. (Beskriv).
Dette utgjør i alt:

Andre påbud må vurderes når og hvis de
foreligger.

Alt. : Brannskadet hageanlegg:

Sted og dato for rapporten 20

NN

Takstmann oppnevnt av selskapet

XX

Takstmann oppnevnt av sikrede

Samarbeidet mellom Forbrukerrådet, NITO Takst, Norges Takseringsforbund og Finans Norge, i fm skjønnsordningen ved forsikringsoppgjør, - oppfølging og "drift".

Innledning og bakgrunn

Samarbeidsordningen er en oppfølging av rapporten (30/11-2012) utarbeidet av gruppen nedsatt av Finanstilsynet etter oppdrag fra Finansdepartementet og Justisdepartementet. Rapporten var på høring, og i etterkant av denne ble de ovennevnte partene anmodet om å følge opp med utarbeidelse av veiledende norm om skjønn, informasjon om skjønnsordningen, diverse standarddokumenter m.m. samt å besørge at informasjon og veiledende dokumenter blir gjort tilgjengelig for forbrukerne på Finansportalen i tråd med opprinnelige forslag.

Partene tok ansvar for dette, og har igjennom sine representanter i arbeidsgruppen lagt frem dokumenter i hht anbefalingene i rapporten og "bestillingen" fra Finansdepartementet. Finanstilsynet har parallelt utarbeidet et utkast til forskrift om informasjonsplikt.

Et hovedsiktemål med arbeidet og tilgjengeliggjøringen av informasjon og dokumenter, er at forsikringskundene enkelt skal kunne skaffe seg kunnskap og forståelse om hvordan skjønnsordningen fungerer som en god løsningsmekanisme i enkelte erstatningsoppgjør.

Partene mener det er viktig for kunden og positivt for skjønnsinstituttet, og imøteser presentasjonen av dette på Finansportalen. Gruppen forutsetter videre at forsikringsselskapene både benytter disse dokumentene i den grad det anses hensiktsmessig i den enkelte sak, og at de gjerne også har dokumentene tilgjengelige for kundene på egne nettsider og/eller har lenke til Finansportalen.

Ansvar for innholdet i dokumentene

Ansaret for innholdet i og oppdatering av dokumentene, har de fire partene i fellesskap representert ved kontaktgruppen.

Finansportalen er kun en informasjonskanal som har vært villig til å tilgjengeliggjøre utarbeidet informasjon og standarddokumenter.

Nødvendig oppfølging - organisering

På bakgrunn av det som er nevnt over, er det behov for en viss grad av strukturert oppfølging fordi det er partene/gruppen som har felles ansvar for dokumentasjonen.

Gruppen som har utarbeidet dokumentasjonen har ansvar for dette, og fortsetter som en kontaktgruppe.

Gruppen består av: Paal Bjønness (FR), Ole Øyvind Moen (NTF), Kai-Haftor Olsen (NITO Takst), Arne Lycke (If) og Bente Kristiansen og Øyvind Flatner (Finans Norge). Bente Kristiansen er administrativ koordinator.

Dersom organisasjonene velger å endre representasjon i kontaktgruppen må det meldes til Bente Kristiansen.

Kontaktgruppen møtes minst 1 gang pr år, og vurderer selv om det er behov for flere møter.

Kontaktgruppens primære oppgave er statusvurdering og eventuelt oppfølging /tiltak som en konsekvens av at det er gruppen som sådan som er ansvarlig for (innholdet i) informasjonen og de veiledende standarddokumentene.

Kontaktgruppen må således ha en løpende kvalitetsoppfølging og vurdere om informasjon og dokumenter må oppdateres, justeres, forbedres, suppleres m.m. Dersom kontaktgruppen anser det for å være behov for større endringer må de respektive organisasjonene involveres på hensiktsmessig måte. Kontaktgruppens medlemmer besørger for øvrig hver for seg eventuell nødvendig forankring i egen organisasjon.

Kontaktgruppen anmodes om å vurdere / be om innspill og møtedeltakelse fra Finansportalen og/eller andre aktører. Disse vil kunne ha relevante innspill for sikring og opprettholdelse av høy kvalitet og god interesseivaretagelse (både mht kunde og forsikringsselskap) i informasjon og dokumenter.

Dersom Finansportalen som informasjonsformidler, har behov for dialog med kontaktgruppen, skjer det ved å ta kontakt med Forbrukerrådets representant i gruppen for nærmere avtale om møte med kontaktgruppen som sådan.